

Mi van „odaát”?

Kezdet vagy új, véget nem érő folytatás?

Nem akarok örök aggként panaszkodni egy örökös téma ürügyén, csupán felhívni a figyelmet rá. Egyszerűen: ott /is/ van valami. Minősége, értéke a szakértők csemegéje, számomra, laikusnak a léte a legtöbb, az a tény, hogy van, él; inkább burjánzik, mint virágzik. Szeretném föl hívni a figyelmet a botanikai lexikon havasi gyopár nevű virágára. A lexikonnak e kis bekezdéséből minden kiolvasható, ami elmondható odaátról.

Hányadszori újakezdés? Nem tudom. Talán a sokadik reménysugár, talán a sokadik új folytatás. Nehéz lenne elképzelni mindezt annak, aki előtt ismeretlen egy irodalomkörü hangulat (teljesen mindegy, melyiké), ahol a szerző azt próbálja nyújtani, amit a közösség (nem, nem a közönség!) vár, és ez a gerince az estnek, a körnek. És a közösség, ötven ember, néha több, inkább kevesebb, egy általános iskola apró tantermében, vagy egy kétszobás magánházban, vagy éppen a pincében a krumpliszakok tetején, a káposztás-hordók között, azt várja, hogy egy mondattal, egy kifejezéssel vagy akár egy szóval, egy rövid „Ó!”-val a magyarságát megerősítve lássa, hallja. Itt, ott a pincében fakadnak az eredet erecskéi, ott az irodalomberek. És higgyétek el, nem tehetem múlt időbe. De ez nem fontos. Fontos az, és sokadszorra is gondolom, leírom: *van*.

A fentebb említettekén kívül még van sok cukrászda és sok fényes-édes torta: az IGAZ SZÓ-torta, a KORUNK-szelet, az UTUNK-sütemény. Szemkiszúrás, hogy fogjuk be azt a „büdös, kultúraszertető pofánkat”, mert *van* napilap, mert *van* irodalmi folyóirat és *van* HARGHITA-KALENDÁRIUM. Ha én kellene, hogy útmutatót adjak egy kíváncsiskodó idegen számára, akkor megkérném, olvasson a sorok közül, abból, ami oda van gondolva. Mondhatnám: a fekete nyomdafesték is szívárványszínű, ... ott. Ez nem optikai csalódás. Érzelmi csapda. És ilyen értelemben ott magasugrók élnek.

Na és mi van odaát?

Többek között ezek:

EGYED EMESE

Körpályák

Végül pedig elfogy a víz, a fény,
elfogy a szó: az ember történelme.
Nem hoz csírárt az utolsó növény!
Nem készülünk halálra, szerelemre.

Száraz kutakba titkok holdja tölt
vízű semmit: szomja éjjelé.
Mint térképpapír, felreped a föld.
Csönd gomolyog szerves pályák felé.

Mámoraink nem űzi-őrzi bor...
Hiába írtuk s éltük verseink?

Világgá szórhatsz, bolygóközi por!
Minden ellobbant szó velünk kering.

(Látó, 1990. I. 4.)

NAGY ATTILA

Pasztell

fék a szekérkeréken a nyelven
a lovak homlokán sötét
így ereszkedünk

döccen a korsónyi víz
alvó leány arcán
a cseppek szétgurulnak

apró szél csillagot jelez
s lám
sorra ki is gyúlnak

(Látó, 1990. I. 4.)

BEKE SÁNDOR

Rózsakereszt

Magyartanárom, Főríz Gyula emlékére

Tanár úr, akkora huzat van ebben a református temetőben! A virágok szirma is lepergett a sírhantokról, a koszorúk művirágain gyöngyözik a harmat, s aranyamlinkók himnuszai becézgetik a törekeny és félnék indulatszokat. A katedra mögött csupán egy légüres tér maradt, melyben a szellem óriásai vívódnak vétkes önmagukért, vétkes önmagukért. A HATALMAS MŰ szívébe ködfoszlányok rekedtek mindörökre. És innen mégis olyan egyszerű minden: az az eldobott és megrozsdázott mellvédő a végvárak fölött, a rózsakereszt eszmék lampion fényében, a megvillanó hóhérpallos suhogása, a faggatás egy franciskánus kolostorban, a világirodalmi ősz Koltón, az örök virrasztás egy néma börtön fölött, a legelső séta emléke a Rue de Lévis-n, az eklogák töprengése egy munkatáborban, a kőbe kalapált gyűlöletek, igen, odalenn, most már a kozmosz koponyáiban, csontvázak xilofonzenéjében, istentelen tömegsírokban, a Házsongárdban vagy a Kerepesi temetőben...

Tanár úr, eszembe jut, hogy az egyik órán valaki benyitott, és megkérdezte, vagyunk-e

még? Mire a tanár úr intett, hogy várjanak, még nem szabadult fel az osztály, különben is jelesre állnak és maradhatnak még diákjai. A szünetben pedig egy-egy rózsakeresztet csináltunk magunknak, és asztalunkra tettük. És nézegettük és gyönyörködtünk bennük. A tanár úr pedig minduntalan Kazinczyt idézte: Domine frater, sit forti animo. És így, idézés közben egyszer csak eltűnt... A katedra mögött egy légüres tér maradt, egy idézőjel, egy láthatatlan szellemfolt, ahová időnként mégiscsak vissza-visszatérünk: a salétromos falak közé, a gázolajjal felmosott padlóra, hogy beüljünk az agyonviselt és telefirkált padokba, és várjuk, hogy a tanár úr lapozza már azt az elkopott sötétkék naplót, hogy fölállhassunk, kezünkben rózsakeresztrel, és felelhessünk: Domine frater, sit forti animo! Igen, tanár úr, itt vagyunk még ebben az osztályban. Itt vagyunk még, mint költők bal tenyerében az egymást keresztező sorsvonalak...

* Öcsémuram, legyen bátor lélekkel!

(Látó, 1990. I. 4.)

MAJLA SÁNDOR

Négy haiku

I	II	III	IV
Felnőni látott a pihenő századvég. Meghalni lát-e?	Tovabillentél. Nektárkönyvesen hajolt egy virág.	Az égre néztél, s gyönyörében könnyezett a vén Szürkeség.	Miattad, érted kegyelem, harag, öröm, virág voltam én.

(Szavak pírija, 1990.)

Ui.: A szemelvények kiválasztásában nincs: „Miért éppen ők, miért éppen ezek?”
A közeljövőben igyekszem pótolni a próza hiányát, lehetőségeim szerint.

-m.i.-